

RFID in de maatschappij hoor en wederhoor

Angst, maar niet de aandacht

Bij onderzoek in kranten en documentaires naar berichtgeving over RFID in de maatschappij lijkt het alsof het onderwerp niet leeft onder de bevolking. Maar is dit wel waar? Gaan we met z'n allen akkoord met de invoering van de RFIDchip in het paspoort? Of hebben we hier met z'n allen geen invloed op?

NRC heeft slechts 20 artikelen met de term RFID; Trouw heeft sinds 2001 slechts 63 nieuwsberichten met RFID als term gepubliceerd. Ter vergelijking, over *financiële crisis* zijn meer dan duizenden berichten verschenen. Het lijkt erop alsof de lezer verzadigd is op RFID-gebied, en er niets nieuws te melden valt.

Onderzoek van het Rathenau-instituut laat zien dat burgers onwetend zijn, en toch bang zijn voor de mogelijkheden van RFID. De media kunnen hier op inspelen door het principe van hoor en wederhoor, maar is dit ook wat er gebeurt?

Resultaten

De meeste berichten zijn eenzijdig: ze zijn ofwel positief over RFID of ze voorspellen onheil door RFID. Van de onderzochte krantenberichten begonnen alswel eindigden 44% met een negatief beeld, en 22% van de nieuwsberichten begonnen en eindigden onbesloten. Dit duidt erop dat de berichtgeving in balans is. Toch brengt 77% van de berichten RFID in verband met schending van privacy.

De mening van de burger wordt meegedeeld door de journalist, er komt in de artikelen nooit een burger aan het woord. Hierdoor kan de burger zichzelf nooit rechtstreeks verdedigen en wordt een van de belangrijkste participanten aan het debat uitgesloten. De "onwetendheid" van de burger is herleidbaar tot het onbeslisbaar zijn en het krijgen van vage en inaccurate berichtgeving.

De resultaten laten zien dat het laatste woord nog niet gezegd is over RFID: dit weerspiegelt goed het huidige maatschappelijke klimaat.

Gebrek aan vertegenwoordigers

De introductie van RFID-producten heeft geen herkenbare vertegenwoordiger. In krantenartikelen worden voornamelijk commerciële gebruikers, zoals boekhandels, aan het woord gelaten om de burger de voordelen van RFID in te laten zien.

Aan de andere kant is er ook geen duidelijke antagonist. Wetenschappers nemen vaak deze rol op zich of vertegenwoordigers van privacy-organisaties.

Het gebrek aan aanspreekpunten maakt het lastig het principe van hoor en wederhoor in stand te houden. Hierdoor zijn het steeds dezelfde mensen die hun mening verkondigen, waardoor het op den duur op een welles-nietes-strijd gaat lijken. De burger is de grote ontbrekende speler in deze strijd. De manier om als burger mee te kunnen doen aan het debat is door zich te verenigen, zodat hoor en wederhoor weer echt betekenis krijgt.

Toekomst

RFID is het punt van doorbreken al voorbij, en op dit moment lijkt de opkomst niet te stoppen. De verwachting is dat wanneer RFID een duidelijk meer zichtbare rol gaat spelen in de samenleving de debatten weer op gang komen. De vraag is dan wel of er nieuwe argumenten aangehaald worden, of dat we weer in eenzelfde situatie komen waar er nagenoeg geen debat plaats vindt.

Mogelijkheid tot vervolgonderzoek is het onderzoeken hoe de ontvangst van RFID plaats vond in andere landen. Het is interessant om te bekijken hoe de burger daar bij het debat betrokken is, en wat voor standpunt de burgers dan innemen. Dit vervolgonderzoek kan goed gecombineerd worden met enquêtes, er kan dan gekeken worden of burgers meer aandacht willen voor RFID in de maatschappij. Of juist bepaalde aspecten willen belichten, zoals de achterliggende techniek of de gevaren en mogelijkheden van RFID.